

Ecoles européennes

Bureau du Secrétaire général
Unité de Développement Pédagogique

Réf. : 2011-01-D-87-el-2

Orig. : FR

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
(ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)**

Μικτή Παιδαγωγική Επιτροπή

Συναντήσεις της 9^{ης} , 10^{ης} και 11^{ης} Φεβρουαρίου 2011

Πρόταση: έναρξη ισχύος από το Σεπτέμβριο του 2011

Υπό την ευθύνη της Ορθόδοξης Θρησκευτικής Αρχής

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βελγίου
και Έξαρχος Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου
του Οικουμενικού Πατριαρχείου
κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Avenue Charbo, 71 1030 Bruxelles

Τηλ.: 02/736.56.78 Fax : 02/735.32.64

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: Eglise.Orthodoxe@skynet.be

	1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
--	----------	-----------------	--

	1.1	Κοινοί στόχοι για όλα τα θρησκευόμενα που διδάσκονται στα Ευρωπαϊκά Σχολεία	
--	------------	--	--

Το μάθημα των θρησκευτικών που διδάσκεται στα Ευρωπαϊκά Σχολεία επιδιώκει να είναι προνομιακός εκπαιδευτικός τομέας. Προτείνοντας σε κάθε μαθητή σημεία αναφοράς για το προσωπικό του γίνεσθαι, κώδικες ανάλυσης για τις καθημερινές του επιλογές, αυτό το μάθημα επιτρέπει στους νέους να οικοδομούνται και να ζουν με συνετό και υπεύθυνο τρόπο.

Ενεργοποιεί μία σφαιρική εκπαίδευση που είναι προπαντός αναζήτηση του νοήματος και πρόσκληση προς συνειδητοποίηση, «που εμπνέεται από την πολιτιστική, τη θρησκευτική και την ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης» έτσι όπως ορίζονται στο Προοίμιο της Συνθήκης της Λισσαβώνας.

Το μάθημα των θρησκευτικών εξασφαλίζει μια σοβαρή πληροφόρηση για τα δεδομένα της ιδιαίτερης πίστης κάθε ομολογίας. Παροτρύνει σε βήματα που θα αναπτύσσουν μια συγκροτημένη προσέγγιση στις αξίες για να προετοιμάσουν τους μαθητές στο να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες, ικανοί να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη των δημοκρατικών, αλληλέγγυων, πλουραλιστικών και ανοιχτών στις άλλες κουλτούρες κοινωνιών και να έχουν πρόσβαση στον πλούτο της πολιτισμικής ποικιλίας, ενθαρρύνοντας την αναγνώριση και το σεβασμό της ποικιλίας των πεποιθήσεων.

Το μάθημα των θρησκευτικών εντάσσεται στο καθορισμένο πλαίσιο της Σύμβασης που έχει θέση καταστατικού των Ευρωπαϊκών Σχολείων: « Η εκπαίδευση και η διδασκαλία παρέχονται με σεβασμό των ατομικών συνειδήσεων και πεποιθήσεων » (άρθρ. 4§6)

Ακολουθώντας τις θρησκευτικές ή φιλισοφικές πεποιθήσεις τους, το δικαίωμα των γονέων να επιλέξουν το μάθημα των θρησκευτικών της επιλογής τους, ή το μάθημα της μη ομολογιακής ηθικής, που προβλέπεται ως υποχρεωτική ύλη, εντάσσεται στο σεβασμό του άρθρου 14§3 της Χάρτας των θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κάθε μάθημα θρησκευτικών αναπτύσσει το δικό του ειδικευμένο πρόγραμμα με σεβασμό των θεμελιωδών πλευρών της εκπαιδευτικής δυναμικής που τα Ευρωπαϊκά

Σχολεία προτείνουν στους μαθητές. Αυτά τα προγράμματα τα επεξεργάζονται οι Αρμόδιες Θρησκευτικές Αρχές ακολουθώντας τα κριτήρια όλων των σχολικών προγραμμάτων και εγκρίνονται από το Ανώτατο Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Σχολείων.

Οι Θρησκευτικές Αρχές κάθε ομολογίας προτείνουν στις Διευθύνσεις των Σχολείων τους δικούς τους διδάσκοντες των θρησκευτικών και φροντίζουν για την ικανότητα και τα προσόντα τους.

Τα εξειδικευμένα προγράμματα κάθε θρησκευτικής ομολογίας, καθώς και η αξιολόγηση των μαθητών που απορρέει από αυτά, λαμβάνουν υπόψη τους όρους οργάνωσης του θρησκευτικού μαθήματος όπως αυτοί προβλέπονται από τα Ευρωπαϊκά Σχολεία : αριθμός διδακτικών ωρών ανά εβδομάδα, τάξεις που είναι συχνά ελάχιστα ομοιογενείς (για παράδειγμα : διαφορές γνωστικού επιπέδου των μαθητών που φθάνουν κάποιες φορές χωρίς κανένα προ-απαιτούμενο). Αφήνουν ένα μεγάλο μέρος στις παιδαγωγικές ικανότητες των διδασκόντων για να μπορούν να ανταποκρίνονται επίσης στα πολιτισμικά και ιστορικά χαρακτηριστικά κάθε ομάδας.

	1.2	Κοινοί γενικοί στόχοι για κάθε μάθημα που διδάσκεται στα Ευρωπαϊκά Σχολεία	
--	------------	---	--

Στο Δημοτικό Σχολείο συνεχίζεται η εκπαίδευση που άρχισε στο Νηπιαγωγείο με διεύρυνση και εμβάθυνση των γνώσεων. Επιτρέπει την απόκτηση στους διάφορους τομείς εκμάθησης των βασικών επιδεξιοτήτων με βάση τα διάφορα προγράμματα που είναι καθορισμένα μέσα στις σελίδες του ελέγχου αξιολόγησης των μαθητών.

Δίνει στους μαθητές, σε όλους τους τομείς, τη μέθοδο για να μάθουν αποτελεσματικά και μόνοι τους, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον τους για ανακάλυψη.

Το Δημοτικό Σχολείο μαθαίνει στους μαθητές:

- Να κάνουν ουσιαστικές ερωτήσεις και να αναζητούν μόνοι τους στοιχεία απάντησης με τη βοήθεια των σύγχρονων διδακτικών μέσων και των διδασκόντων.
- Να προσδιορίζουν και να συγκρατούν την ουσία του πώς θα ενεργούν και την ουσία των γνώσεων.

Καλλιεργεί στους μαθητές το Ευρωπαϊκό πνεύμα με την ανάμειξη-συνύπαρξη των εθνικοτήτων και γλωσσών και ενθαρρύνει τους μαθητές να εκμεταλλεύονται τα φυσικά τους χαρίσματα.

	1.3	Εξειδικευμένοι στόχοι της διδασκαλίας της ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος	
--	------------	---	--

Είναι διεθνώς αναγνωρισμένο πως η θρησκευτική εκπαίδευση των μαθητών συντελεί επίσης στην ηθική και πνευματική τους ανέλιξη και έτσι παίζει ένα σπουδαίο κοινωνικό ρόλο. Η παροχή της στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος λειτουργεί ως συμπλήρωμα της εκπαίδευσης που δίνεται από την οικογένεια και από την Εκκλησία και συντελεί στην ολοκληρωμένη μόρφωσή τους.

Κατά τη περίοδο των 12 ετών σπουδών των Ευρωπαϊκών Σχολείων, ο χριστιανισμός μελετάται ως

- αγιογραφικός λόγος
- ορθόδοξη χριστιανική παράδοση
- πολιτιστική έκφραση
- διαδρομή μέσα στην Ιστορία
- αναζήτηση της αλήθειας
- σύγχρονη παρουσία στον κόσμο

Παρέχονται παράλληλα ορισμένες πληροφορίες που αφορούν στις άλλες Ομολογίες .

Ο στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, η καλλιέργεια οικουμενικών και ανθρωπίνων αξιών καθώς και η ανάπτυξη της ορθόδοξης χριστιανικής συνείδησης με βάση την ορθόδοξη πολιτιστική κληρονομιά.

Ο στόχος της διδασκαλίας του ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος είναι να διαμορφώσει ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

Η διδασκαλία του ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος συντελεί :

- στην απόκτηση γνώσεων γύρω από τη χριστιανική πίστη και την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση.
- στην προώθηση της ορθόδοξης πνευματικότητας ως προσωπικού και ομαδικού βιώματος
- στο να προσεγγίζεται η χριστιανική πίστη ως μέσο γνώσης του κόσμου και της ζωής
- στο να επιτρέπει στους μαθητές να σκέπτονται και να διερωτώνται πάνω στα θρησκευτικά θέματα
- στο σχολιασμό με κριτικό τρόπο των θρησκευτικών δεδομένων, αξιών και θέσεων
- στη διερεύνηση του ρόλου που έπαιξε και εξακολουθεί να παίζει ο χριστιανισμός και πιο συγκεκριμένα η Ορθοδοξία, στον πολιτισμό και την ιστορία της Ευρώπης.
- στην κατανόηση της θρησκείας ως παράγοντα που συντελεί στην ανάπτυξη του πολιτισμού και της πνευματικής ζωής.
- στη γνώση της ύπαρξης διαφόρων εκφράσεων της θρησκευτικότητας
- στο να αντιμετωπίζονται τα κοινωνικά προβλήματα και τα μεγάλα σύγχρονα διλήμματα
- στο να αναπτύσσεται μια σκέψη ανεξάρτητη και ελεύθερα εκφραζόμενη
- στο να υπολογίζεται ο χριστιανισμός ως παράγοντας βελτίωσης της ζωής των ανθρώπων.

2. ΠΡΩΤΟΒΑΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**Οι επιδιωκόμενες επιδεξιότητες περιγράφονται σε κάθε βαθμίδα.
Τα περιεχόμενα υποδεικνύονται σε κάθε τάξη, οι μέθοδοι προτείνονται μόνο ενδεικτικά.
Κάθε διδάσκων θα κάνει την πιο ενδεδειγμένη επιλογή για να ανταποκριθεί στους
αναμενόμενους στόχους λαμβάνοντας υπ' όψη την πραγματικότητα της κάθε ομάδας**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ

Η διδασκαλία του ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος στο Δημοτικό έχει ως ειδικούς στόχους να βοηθήσει τους μαθητές:

- Να εξοικειωθούν με τις θεμελιώδεις παραστάσεις, τα θέματα και τα σύμβολα της ορθόδοξης πίστης και ζωής
- Να συνειδητοποιήσουν την αγάπη του Θεού για τον Άνθρωπο και τον κόσμο
- Να ανακαλύψουν τη σημασία καθώς και τη σύγχρονη εμβέλεια του Ευαγγελίου στην προσωπική μας ζωή, στη ζωή μας μέσα στην κοινωνία και στον πολιτισμό
- Να αναπτύξουν ένα ενεργητικό πνεύμα αλληλεγγύης, ειρήνης και δικαιοσύνης· να σέβονται και να συνυπάρχουν με τη θρησκευτική ιδιαιτερότητα και διαφορά άλλων λαών και πολιτισμών
- Να εκτιμήσουν την ανάγκη του σεβασμού και της προστασίας του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης και της Ανθρωπότητας γενικά.

2.1. 1 ^η και 2 ^η τάξη		
ΕΠΙΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Στο τέλος του μαθησιακού κύκλου, κάθε μαθητής θα μπορεί :	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
C1 – Να δείξει ότι νιώθει άνετα μέσα στην ομάδα	1^η τάξη : <ul style="list-style-type: none"> • Βιβλικές διηγήσεις της Δημιουργίας του κόσμου • Η ιστορία των Πατριαρχών (Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, Ιωσήφ) • Μωυσής ο Ελευθερωτής • Οι Δέκα Εντολές • Πρόσωπα της Παλαιάς Διαθήκης • Σημαντικές ημερομηνίες μέσα στο Λειτουργικό έτος – Εορτές των Αγίων της Ορθόδοξης Εκκλησίας 2^η τάξη : <ul style="list-style-type: none"> • Η οικογένεια – γάμος – Βάπτισμα ενός παιδιού • Εκκλησία : Μια μεγάλη οικογένεια • Είσοδος στην Εκκλησία : πρώτα βήματα και πρώτες κινήσεις • Εκκλησία, λατρευτικά αντικείμενα 	<p>Η διδασκαλία του ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος παρουσιάζει μια διάσταση γνωστικού χαρακτήρα. Μέσα από τη συζήτηση ή τη διαλεκτική συνεργασία, επιτρέπει στους μαθητές να συμμετέχουν και να είναι ενεργοί. Η διαδραστική μάθηση και η ομαδική έρευνα δεν προσφέρουν έτοιμες απαντήσεις, αλλά επιτρέπουν τον πλούτο της ανακάλυψης, βοηθώντας έτσι τους μαθητές να μη γίνονται απλοί αποδέκτες δεδομένων.</p> <p>Δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με το μάθημα :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάλυση κειμένων (λογοτεχνικών, βιβλικών, πατερικών, επικαιρότητας, ...) • Ανάλυση έργων τέχνης
C2 – Να παρατηρεί τον κόσμο που τον περιβάλλει και να αρχίσει να θέτει στον εαυτό του ερωτήματα		
C3 – Να εντοπίζει τις θετικές και τις αρνητικές συμπεριφορές στις παρουσιαζόμενες αφηγήσεις		
C4 – Να ακούει τους άλλους με προσοχή και με σεβασμό		
C5 – Να παίρνει το λόγο μέσα στην τάξη με τρόπο πειθαρχημένο και γενικά να καταλαβαίνει τους κανόνες της καθημερινής ζωής		

C6 – Να ακούει τις αφηγήσεις και να τις συνδέει με τη ζωή του	<p>και τελετές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Θεία Λειτουργία • Η αδελφοσύνη και η χριστιανική αγάπη στις Παραβολές του Χριστού • Συγχωρώ και συγχωρούμαι • Βιοι Αγίων και Εορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική συζήτηση • Εκθέσεις • Χρήση οπτικο - ακουστικού υλικού – πρόσβαση στον κόσμο της πληροφορικής (Διαδίκτυο) • Επισκέψεις μνημείων, μουσείων, κλπ. <p>Τέλος, στο γλωσσικό τομέα, η χρήση και η εξήγηση όρων και εννοιών καθώς και η ανάλυση κειμένων βοηθά τους μαθητές να πλουτίσουν την προφορική και γραπτή τους γλωσσική έκφραση.</p>
C7 – Να ανακαλύπτει τη σχέση του κόσμου με το Θεό		
C8 – Να καταλαβαίνει τις κατευθυντήριες οδηγίες εργασίας		
C9 – Να εφαρμόζει τις χριστιανικές αξίες που αναπτύσσονται μέσα στις βιβλικές αφηγήσεις		
C10 – Να είναι ικανός να διαχειρίζεται το χρόνο του		

2.2 3^η, 4^η και 5^η τάξη		
ΕΠΙΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Στο τέλος του μαθησιακού κύκλου, κάθε μαθητής θα μπορεί :	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
C1 – Να είναι ικανός να μπαίνει στη θέση του άλλου	3^η τάξη : <ul style="list-style-type: none"> • Ο Θεός είναι μαζί μας • Το δώρο της ζωής και η σοφία του Θεού • Η ζωή χρειάζεται αγάπη και προσπάθεια • Η ζωή μας αλλάζει μαζί με το Χριστό 	<p>Η διδασκαλία του ορθόδοξου θρησκευτικού μαθήματος παρουσιάζει μια διάσταση γνωστικού χαρακτήρα. Μέσα από τη συζήτηση ή τη διαλεκτική συνεργασία, επιτρέπει στους μαθητές να συμμετέχουν και να είναι ενεργοί. Η διαδραστική μάθηση και η ομαδική έρευνα δεν προσφέρουν έτοιμες απαντήσεις,</p>
C2 – Να καταλαβαίνει τους λόγους του σεβασμού της ζωής		
C3 – Να βρίσκει το κρυμμένο νόημα των βιβλικών διηγήσεων, εικόνων και προσώπων		

C4 – Να καταλαβαίνει τη σπουδαιότητα των εορτών και των παραδόσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Η χαρά της ζωής μέσα στην Εκκλησία • Η ζωή με τους άλλους • Η Σταύρωση και η Ανάσταση • Οι Εορτές μετά το Πάσχα <p>4^η τάξη :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα πρώτα βήματα στη χριστιανική ζωή • Αυτοί που μας δείχνουν το δρόμο του Θεού • Πεντηκοστή, εγκαίνια του καινούριου κόσμου του Χριστού • Η ζωή της κοινότητας στην Εκκλησία • Προχωρώ και, με τη βοήθεια του Θεού, ξεπερνώ τα εμπόδια • Η παγκοσμιότητα του Μηνύματος του Χριστού • Μεγάλες Μορφές και Εορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας <p>5^η τάξη :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πίστη, αγάπη και ελπίδα δίνουν κουράγιο και αισιοδοξία στη ζωή • Η Πίστη στη ζωή των Αγίων Μαρτύρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας • Αγώνας για την προσωπική μας 	<p>αλλά επιτρέπουν τον πλούτο της ανακάλυψης, βοηθώντας έτσι τους μαθητές να μη γίνονται απλοί αποδέκτες δεδομένων.</p> <p>Δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με το μάθημα :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάλυση κειμένων (λογοτεχνικών, βιβλικών, πατερικών, επικαιρότητας, ...) • Ανάλυση έργων τέχνης • Ομαδική συζήτηση • Εκθέσεις • Χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού – πρόσβαση στον κόσμο της πληροφορικής (Διαδίκτυο) • Επισκέψεις μνημείων, μουσείων, κλπ. <p>Τέλος, στο γλωσσικό τομέα, η χρήση και η εξήγηση όρων και εννοιών καθώς και η ανάλυση κειμένων βοηθά τους μαθητές να πλουτίσουν την προφορική και γραπτή τους γλωσσική έκφραση.</p>
C5 – Να μεετέχει στις συζητήσεις με τρόπο ανεκτικό, θετικό και εποικοδομητικό, μέσα σε ένα αδερφικό πνεύμα.		
C6 – Να αναφέρεται στους χριστιανικούς κανόνες και τις χριστιανικές αξίες.		
C7 – Να καταλαβαίνει γιατί οι Γιορτές υπενθυμίζουν τις σημαντικές στιγμές μιας κοινότητας και ιδιαίτερα της ορθόδοξης χριστιανικής		
C8 – Να αρχίζει να αναρωτιέται για τα θεμελιώδη ερωτήματα της ζωής		
C9 – Να αναγνωρίζει και να δέχεται την ελευθερία του ανθρώπινου προσώπου μέσα στο πλαίσιο της πολυπολιτισμικής κοινωνίας μας		
C10 – Να αναλύει τα γεγονότα της επικαιρότητας σε σχέση με τις χριστιανικές αξίες		
C11 – Να αναλύει το βαθύτερο νόημα των κειμένων και των θεμάτων που παρουσιάζονται		

<p>C12 – Να είναι ικανός να αναγνωρίζει την ευθύνη των πράξεων και των λόγων του</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η τέχνη μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία δημιουργεί έναν υπέροχο κόσμο • Προσπάθειες για έναν κόσμο πιο ανθρώπινο • Μεγάλες Μορφές και Εορτές της Ορθόδοξης Εκκλησίας	
--	--	--

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η αξιολόγηση οφείλει να έχει πρώτιστα μορφωτικό χαρακτήρα.

Με τη βοήθεια μιας αρχικής αξιολόγησης, των παρατηρήσεων του καθηγητή, των διαγωνισμάτων και της αυτο-αξιολόγησης, ο μαθητής αποκτά τη γνώση του επιπέδου και της προόδου του.

Η αξιολόγηση οφείλει να βασίζεται επάνω στους στόχους της μάθησης που είναι ιδιαίτεροι για κάθε μαθησιακό κύκλο.